

OTTHONUNK A NYELV

A magyar tannyelvű egészségügyi szakközépiskolák számára íródott az Irma Friedrichová– Valéria Perhácsová–Vojtech Varga szerkesztette Slovensko-maiarský odborný slovník (Osveta, Bratislava 1989) c. OTTHONUNK A NYELV

A magyar tannyelvű egészségügyi szakközépiskolák számára íródott az Irma Friedrichová– Valéria Perhácsová–Vojtech Varga szerkesztette Slovensko-maiarský odborný slovník (Osveta, Bratislava 1989) c. segédkönyv, melynek forrásaként az értelmező jellegű Strueny lekársky slovník (szerző és egyéb adatok feltüntetése nélkül) c. szlovák kézikönyv szolgált. A szótár kb. 3700 egy- és többemű szakkifejezést tartalmaz. Mivel a szerzők szerint a tanulók „tisztában vannak mind a magyar, mind a szlovák nyelv grammatikájával” (1989:3), a címszavakban nyelvtani jelöléseket nem alkalmaznak. A kiadvány érdekessége, hogy még abban az esetben is a szlovák megnevezések magyarítására törekszik, amikor a magyarországi orvosi szaknyelv inkább idegen eredetű szóval jelöli az illető fogalmakat, pl.: agónia – haláltusa, anatómia – bonctan 5. o., anorexia – étvágytalanság 6. o. (Magyarországon: anorexia v. kóros étvágytalanság), kanya – tubus 12. o. (Magyarországon: kanül) stb. A magyar nyelvű szóanyagban sok a szlovák hatásra keletkezett tükörszó és -kifejezés, pl.: pohotovostná služba, pohotovos» – készenléti ügyelet, készültség 33. o. (a standard magyarban: orvosi ügyelet), vyšetrovacia izba – vizsgálati szoba 52. o. (a standard magyarban: vizsgáló) stb. Gyakran előfordul, hogy a szerzők mind a szlovák, mind a magyar nyelvű jegyzékben a betegségnek csak a köznyelvi megnevezését adják meg, pl.: cukrovka – cukorbetegség, cukorbeteg 8. o. (a szlovák orvosi szaknyelvben: diabetes v. diabetizmus, a magyar orvosi szaknyelvben: diabétesz). A jegyzékben sok a helyesírási standardtól eltérő írásmódú – gyakran idegen eredetű szóelemet tartalmazó – szóalak, pl.: sinuscsmó 43. o., helyesen: szinuszcsmó stb.

A fentiek alapján egyértelművé válik, hogy az iskolai anyanyelvápolás nem merülhet ki a magyarnyelv-oktatás céljainak és feladatainak kitűzésében. A magyar tannyelvű oktatási intézményt látogató tanulók nem ismerik (minek következtében nem is használhatják) a magyar szakterminológiát. E helyzet javítása érdekében a Gramma Nyelvi Iroda munkatársai szükségesnek tartanak a szakirányú magyarországi tankönyvek kiegészítő jellegű használatát, valamint a hazai tan- és segédkönyvfordítások jól felkészült magyarországi lektorok általi ellenőrzését. A szaktantárgyakat oktató pedagógusok számára tanfolyamokat, előadásokat kellene szervezni, melyeken megismerkedhetnének a magyar szakterminológiával, a tanulók számára pedig biztosítani kellene a részvételt olyan szakmai versenyeken, amelyeken az egyes szaktárgyakból összemérhetnék tudásukat a magyarországi diákokkal. Tudatában vagyunk annak, hogy nem lenne célszerű, ha a standard magyar nyelv szaknyelvi regiszterei az anyaország határain túl – más-más változatot hozva létre – szétfejlődnének. A szaknyelvek egyértelműségének, egységének felbomlása a kisebbségek számára több okból is előnytelen lenne: kedvezőtlenül befolyásolná pl. a magyarországi oktatási intézményekben tett felvételi vizsga eredményét, ill. a magyarországi továbbtanulást, a magyarországi tankönyvek használatát a szlovákiai magyar tannyelvű alap- és középiskolákban, a kisebbségi szakembereknek anyaországi kollégáikkal való kommunikációját stb.

MISAD KATALIN